

Сучасна українська мова та культура.
Частина 2. Стилїстика сучасної української мови
Робоча програма навчальної дисциплїни (Силабус)

Реквізити навчальної дисциплїни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>03 Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>035 Філологія</i>
Освітня програма	Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська; Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька; Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька
Статус дисциплїни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1 курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисциплїни	<i>2 кредитів (60 годин): 36 годин – аудиторна робота, 24 години – СРС</i>
Семестровий контроль/контрольні заходи	<i>залік</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу /викладачів	кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, літератури та культури Завадська Вікторія Валеріївна https://kumlk.kpi.ua/2015/03/24/%d0%b7%d0%b0%d0%b2%d0%b0%d0%b4%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%b0-%d0%b2%d1%96%d0%ba%d1%82%d0%be%d1%80%d1%96%d1%8f-%d0%b2%d0%b0%d0%bb%d0%b5%d1%80%d1%96%d1%97%d0%b2%d0%bd%d0%b0/
Розміщення курсу	<i>https://classroom.google.com/</i>

Програма навчальної дисциплїни

1. Опис навчальної дисциплїни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Вивчення стилїстики сучасної української мови є важливим складником у системі формування комунікативної професійної компетенції здобувачів вищої освіти, зокрема – лінгвістів, майбутніх перекладачів. Зміст курсу охоплює стилїстичні явища сучасної української мови на рівні лексики, словотвору, морфології, синтаксису та передбачає розрізнення й опанування студентами різних стилів мови.

Мета вивчення дисциплїни – навчити студентів визначати стилетворчі форманти текстів,

вирізняти стилі, підстилі, стилістичну еkleктику сучасної української мови; виділяти та пояснювати стилістичні ознаки мовних одиниць у текстах різних стилів; писати тексти у заданому стилі; наслідувати стиль певного автора, що є важливим вмінням для майбутніх перекладачів.

Предмет кредитного модуля - виражальні функції лексичних одиниць у процесі мовлення, залежно від мети, призначення, умов і сфери спілкування.

У результаті вивчення кредитного модуля «Сучасна українська мова та культура. Частина 2. Стилїстика сучасної української мови» студенти зможуть:

1. Вільно спілкуватися у різній формі з професійних питань, добираючи доречні стилістичні засоби для організації ефективної міжкультурної комунікації.
2. Створювати тексти різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.
3. Оцінювати стилістичні ефекти у тексті та виявляти стилістичні засоби, за допомогою яких вони досягаються.
4. Аналізувати, розуміти та інтерпретувати різні типи творів із урахуванням екстралінгвістичних та інтертекстових зв'язків між класичною літературою та сучасним дискурсом (художнім та науковим).
5. Виконувати стилістичний аналіз тексту на різних його рівнях (лексичний, морфологічний, синтаксичний, фонологічний).
6. Вести ділову комунікацію, редагувати, реферувати й анотувати різножанрові тексти державною та іноземними мовами, диференціювати стилістичні помилки та виправляти їх).
7. Дотримуватися морально-етичних та культурних норм, принципів академічної доброчесності та кодексу професійної етики.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Кредитний модуль «Сучасна українська мова та культура. Частина 2. Стилїстика сучасної української мови» має міждисциплінарний характер. За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця кредитний модуль «Сучасна українська мова та культура. Частина 2. Стилїстика сучасної української мови» ґрунтується та взаємопов'язаний зі знаннями та вміннями, якими студенти оволодівають у процесі засвоєння таких навчальних дисциплін, як «Вступ до романо-германського мовознавства», «Друга іноземна мова (практичний курс)», «Іноземна мова (основна, практичний курс)» та іншими гуманітарними науками. Це забезпечує набуття вищої філологічної освіти, передбачає глибоке і всебічне вивчення системи і структури національної мови, аналіз і відносний опис лінгвістичних одиниць усіх рівнів, формує гуманітарну складову в програмі підготовки майбутнього перекладача.

Знання, вміння та досвід, здобуті у процесі вивчення цього кредитного модуля, є актуальними у подальшому оволодінні такими навчальними дисциплінами, як «Переклад і редагування фахових текстів» та «Прикладні лінгвістичні дослідження».

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Стилїстика: її поняття й категорії. Методологія сучасної стилїстики.

Тема 2. Структура стилїстики: фоностилїстика, лексична, морфологічна стилїстика, стилїстичний синтаксис.

Тема 3. Характеристика функціональних стилів сучасної української мови.

Тема 4. Ресурси художнього стилю української мови.

Тема 5. Мовностилїстична своєрідність публіцистики: жанрові різновиди.

Тема 6. Конфесійний стиль мовлення, його місце і роль у стилїстичній системі української мови та сучасному житті.

Тема 7. Структурно-функціональні особливості наукового стилю.

Тема 8. Комунікативно-функціональна специфіка офіційно-ділового мовлення.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова

1. Мацько Л. І. *Стилістика української мови* : підруч. [для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.] /Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько; [ред. Л. І. Мацько]. Київ : Вища школа, 2005. 462 с. URL: http://litmisto.org.ua/?page_id=7116
2. Караман С. О., Караман О. В., Плющ М. Я. *Сучасна українська літературна мова* : навчальний посібник. Літера: ЛТД, 2011. 560 с. URL: https://pidru4niki.com/68598/dokumentoznavstvo/suchasna_ukrayinska_literaturna_mova

Допоміжна

1. Дудик П. С. *Стилістика української мови* : навч. посіб. / П. С. Дудик. ВЦ «Академія», 2005. 356 с. URL: https://litmisto.org.ua/?page_id=5394
2. Кочан І. М. *Лінгвістичний аналіз тексту* : навчальний посібник : Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ : Знання, 2008. 423 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Kochan_Iryna/Linhvistychnyi_analiz_tekstu/

Літературу можна знайти у Науково-технічній бібліотеці ім. Г. І. Денисенка КПІ ім. Ігоря Сікорського, на ресурсах Інтернет.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Календарний план

Тиждень	Зміст навчальної роботи	Практичні	СРС
1	Тема 1. Стилістика: її поняття й категорії. <u>Практичне заняття 1.</u> Поняття про стиль тексту. Категорії стилістики. Методологія сучасної стилістики.	2	1
2	<u>Практичне заняття 2.</u> Рівні стилістичного оформлення тексту. Форманти стилю. Стилістичне значення (конотація). Стилістема.	2	1
3	Тема 2. Структура стилістики: фоностилістика, лексична, морфологічна стилістика, стилістичний синтаксис. <u>Практичне заняття 3.</u> Фоностилістика. Поняття «ритму тексту». Синтагма. Фонологічний аналіз тексту. Експресивні можливості звуків.	2	1
4	<u>Практичне заняття 4.</u> Лексична стилістика.	2	1
5	<u>Практичне заняття 5.</u> Стилістичне використання морфологічних засобів. Стилістичний аналіз морфологічних форм і категорій.	2	0,5

6	<u>Практичне заняття 6.</u> Стилiстичний синтаксис. Стилiстичнi властивостi порядку слiв. Стилiстичнi явища у структурi простого та складного речень.	2	0,5
7	Тема 3. Характеристика функцiональних стилiв сучасної української мови. <u>Практичне заняття 7.</u> Стилi сучасної української мови. Стилiстична норма та її реалiзацiя у текстах рiзностильового характеру.	2	0,5
8	<u>Практичне заняття 8.</u> Розмовний стиль. Стилiстично нейтральна i стилiстично маркована лексика. Стилiстична фразеологiя, її джерела. Трансформацiя фразеологiзмiв у рiзностильових текстах.	2	1
9	<u>Практичне заняття 9.</u> Функцiї власних назв у текстах рiзних стилiв. Український iменослов: культурна полiфонiя.	2	0,5
10	<u>Практичне заняття 10.</u> Усна лiтературна мова в українській культурi повсякдення. Український фольклор – основа живого українського мовлення. Суржик. Дiалект.	2	0,5
11	Тема 4. Ресурси художнього стилю української мови. <u>Практичне заняття 11.</u> Художнiй стиль. Стилiстична роль художнiх тропiв, особливостi їх застосування.	2	0,5
12	Тема 5. Мовностилiстична своєрiднiсть публiцистики: жанровi рiзновиди. <u>Практичне заняття 12.</u> Публiцистичнi тексти рiзних жанрiв: спiльнi та вiдмiннi риси.	2	1
13	<u>Практичне заняття 13.</u> Мова засобiв масової iнформацiї, сучаснi тенденцiї розвитку. Медiалiнгвiстика i теорiя пропаганди.	2	1
14	Тема 6. Конфесiйний стиль мовлення, його мiсце i роль у стилiстичнiй системi української мови та сучасному життi. <u>Практичне заняття 14.</u> Конфесiйний стиль: внутрiшньомовнi чинники формування стилю. Переклади Бiблiї українською мовою.	2	1
15	Тема 7. Структурно-функцiональнi особливостi наукового стилю. <u>Практичне заняття 15.</u> Мовнi та жанровi особливостi наукового стилю.	2	0,5
16	<u>Практичне заняття 16.</u> Культура наукового тексту. Науковий жаргон.	2	0,5
17	Тема 8. Комунiкативно-функцiональна специфика офiцiйно-дiлового мовлення. <u>Практичне заняття 17.</u> Мовнi особливостi текстiв дiлового спрямування. Усна форма комунiкацiї в дiловiй сферi.	2	1
18	<u>Практичне заняття 18.</u> Пiдвищення рейтингу, залiк	2	6

6. Самостійна робота студента

Кредитний модуль передбачає такі види самостійної роботи: підготовка до практичних занять, iндивiдуальне творче завдання, пiдготовка до залiку. Час, вiдведений на кожен з цих видiв самостiйної роботи, вказаний у п. 5.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Вiдвiдування практичних занять, активна робота на них i виконання завдань є необхідними для поглиблення теоретичних знань, набуття та розвитку практичних навичок i компетентностей – досягнення програмних результатiв навчання. Перед заняттям здобувач

вищої освіти повинен ознайомитися з рекомендованою викладачем літературою. Методичні матеріали з курсу викладач розміщує на гуглдиску або в онлайн середовищі Google Classroom, доступ до якого мають студенти, які вивчають цей освітній компонент.

Актуальну інформацію щодо організації навчального процесу з дисципліни студенти отримують з оголошень у стрічці Google Classroom, повідомлень в Telegram/Viber або Електронному кампусі КПІ. Під час змішаної/дистанційної форми навчання заняття проходять у форматі відеоконференцій на платформі Meet /ZOOM.

Виконані завдання здобувачі вищої освіти здають через Google Classroom. У випадку відсутності на занятті виконані завдання студенти завантажують до їх розбору (тобто до пари) у свої папки в Google Classroom. Термін виконання домашнього навчального завдання узгоджується з викладачем. Завдання, подані на перевірку після закінчення визначеного терміну, оцінюються в 0 балів. Якщо студент не здав завдання протягом визначеного терміну з поважної причини, яку підтверджує офіційний документ (довідка про непрацездатність, службова записка тощо), він може представити деякі із запропонованих завдань (які передбачають індивідуальний характер виконання) за графіком, узгодженим із викладачем, але не пізніше передостаннього практичного заняття. Перескладання завдань для підвищення оцінки не передбачено. Відпрацювання пропущених без поважної причини занять за рахунок виконання додаткових навчальних завдань не передбачено.

Поточний контроль. Викладач регулярно заносить результати поточного контролю в модуль «Поточний контроль» Електронного кампусу КПІ, згідно з Положенням про поточний, календарний і семестровий контроль в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Детальніше: https://document.kpi.ua/2020_7-137. Ознайомитися з результатами поточного контролю студент може в особистому кабінеті в Електронному кампусі КПІ.

Правила призначення заохочувальних балів. Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), заохочувальні бали не входять до основної 100-бальної шкали РСО і не можуть перевищувати 10% рейтингової шкали, тобто максимальна кількість заохочувальних балів – 10. Заохочувальні бали призначають за участь у науково-практичних конференціях, семінарах, кафедральних заходах за тематикою освітнього компонента. Штрафні бали з освітнього компоненту не передбачені.

Календарний рубіжний контроль

Метою проведення календарного контролю є підвищення якості навчання студентів та моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Критерій		Перший календарний контроль	Другий календарний контроль
Термін календарного контролю		8-ий тиждень	14-ий тиждень
Умови отримання	Поточний рейтинг	≥ 18 бали	≥ 32 бали

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code> та Положенні про систему запобігання академічному плагіату (<https://osvita.kpi.ua/node/47>).

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість порушити будь-яке питання щодо контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано пояснивши, з яким критерієм не погоджуються, відповідно до оціночного листа та/або зауважень. Детальніше:

http://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pol_potocnyi_kalendar_semestr_kontrol.pdf.

Інклюзивне навчання. Освітній компонент може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів із серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів. Детальніше про забезпечення інклюзивності освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського за посиланням <https://osvita.kpi.ua/node/172>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Опитування за темою заняття	80%	5	16	80
2.	Творче індивідуальне завдання	20%	20	1	20
	Всього				100

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що він отримує за :

- 1) опитування за темою на 16 практичних заняттях (1 практичне не оцінюється, 18 практичне – підвищення рейтингу);
- 2) виконання творчого індивідуального завдання.

Основні критерії оцінювання роботи студентів

1. Опитування за темою:

Ваговий бал – 5, максимальна кількість балів становить $5 \times 16 = 80$ балів

Критерії оцінювання:

«відмінно» - 5 балів - повна відповідь на питання з проблематики теми, що опрацьовується на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу;

«добре» - 4 бали - повна відповідь на питання з проблематики теми, що опрацьовується на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу; наявність незначних помилок.

«задовільно» - 3 бали - неповна (60%) відповідь на питання з проблематики теми, що опрацьовується на занятті; недостатні ґрунтовність та послідовність викладу; наявність мовленневих помилок;

«незадовільно» - 0 балів - невідповідність змісту відповіді проблематиці теми; відсутність відповіді.

1. Виконання творчого індивідуального завдання:

Ваговий бал – 20, максимальна кількість балів становить $20 \times 1 = 20$ балів

Критерії оцінювання:

«відмінно» - 18-20 балів - доповідь є послідовною, чіткою, характеризується повнотою та глибиною осмислення поставленої задачі; студент робить узагальнюючі висновки щодо окремих стилістичних компонентів тексту, володіє термінологічним понятійним апаратом і дотримується наукового стилю;

«добре» - 15-17 балів - виступ визначається логічністю побудови, ступінь розкриття теми є достатнім, проте є вади у структурі аналізу тексту, не всі особливості розглянуто;

«задовільно» - 12-14 балів - доповідь є формальним перерахуванням особливостей тексту без узагальнюючих висновків щодо його стилістичного оформлення; є недоліки в аргументації; деякі висновки є хибними.

«незадовільно» - 0 балів - невідповідність вимогам оцінки «задовільно».

Результати повідомляються кожному студенту конфіденційно через систему Електронний кампус КПІ, електронною поштою, повідомленням у Telegram, Viber.

Семестрова атестація студентів

Отримання заліку		Критерій
1	Поточний рейтинг	RD ≥ 60

Для отримання заліку «автоматом» потрібно мати рейтинг не менш, ніж 60 балів. Студенти, які наприкінці семестру мають рейтинг менше, ніж 60 балів, а також ті, хто хоче підвищити оцінку, виконують залікову контрольну роботу. Ця рейтингова оцінка є остаточною. У разі написання залікової контрольної роботи на оцінку, нижчу за отриману «автоматом», попередній рейтинг з дисципліни скасовується і до залікової відомості заноситься сума балів за залікову контрольну роботу («жорстка» РСО).

Критерії оцінювання, зміст та зразок завдань залікової роботи відображено у п. 9.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Менше 50	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Критерії оцінювання, зміст та зразок залікової контрольної роботи.

Питання залікової контрольної роботи оцінюються у 100 балів максимум. Залікова контрольна робота складається із 50 завдань тестового типу (кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали), що охоплюють матеріал усіх трьох розділів кредитного модуля та генеруються автоматично для кожного студента у системі Moodle.

- «відмінно», (не менше 90% потрібної інформації), 45 – 50 правильних відповідей;
- «добре», (не менше 75% потрібної інформації), 37 – 44 правильні відповіді;
- «задовільно», (не менше 60% потрібної інформації), 30 – 36 правильних відповідей;
- «незадовільно», менше 30 правильних відповідей.

Зразок завдань залікової контрольної роботи

ЗАЛІКОВА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з кредитного модуля 306/2

«Сучасна українська мова та культура. Частина 2. Стилїстика сучасної української мови»

спеціальності: 035 «Філологія»,
освітнього ступеня «Бакалавр»

1. Визначте стиль поданого тексту та вкажіть на його мовні особливості.

Громадяни України мають право на безкоштовну освіту в усіх державних навчальних закладах незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання та інших обставин. Це право забезпечується: розгалуженою мережею навчальних закладів, заснованих на державній та інших формах власності, наукових установ, закладів післядипломної освіти; відкритим характером навчальних закладів, створенням умов для вибору профілю навчання і виховання відповідно до здібностей, інтересів громадянина; різними формами навчання - очною, вечірньою, заочною, екстернатом, а також педагогічним патронажем.

2. Поясніть значення висловів «Ветхий Адам», «Адамові діти», «Адамове ребро» у сучасній українській мові та охарактеризуйте місце і роль біблеїзмів у різних стилях мовлення.

3. Перепишіть речення, добираючи з дужок потрібне слово, й обґрунтуйте свій вибір:

Наші думки (збіглися, співпали). До Конституційного суду обирають (виключно, винятково) юристів за фахом. Це митне право діє (виключно, винятково) в межах України. У конкурсі будуть брати участь (виключно, винятково) українські митці. Хай люди знають, хто йде (наперекір, всупереч) громаді. Він діє (наперекір, всупереч) рішенням громади. (Наперекір, всупереч) невтішним прогнозам весна виявилася доволі м'якою й вологою. (Ставлення, відношення) до нього, (почуття, чуття, відчуття) обов'язку, (змушувати, примушувати, заставляти) вчитися, (є, являється) учнем. Правління не хоче (залучати, витратити, відволікати) бюджетні кошти не за призначенням.

4. Наведіть приклади вживання мовознавчих термінів-паронімів та поясніть відмінності у лексичному значенні: *діалектний-діалектологічний-діалектичний, стильовий-стилістичний, омофони-омоформи, морфемний-морфологічний, мовний-мовленнєвий.*

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцент, канд. філол. наук Завадська В. В.

Ухвалено кафедрою української мови, літератури та культури (протокол № 9 від 24.05.2023)

Погоджено Методичною комісією факультету лінгвістики(протокол № від 06.2023)